

10 MAATREGELEN VOOR EEN EFFICIËNTE EN TOEGANKELIJKE ERKENNING VAN BUITENLANDSE STUDIEBEWIJZEN

Advies van de Adviescommissie Economische Migratie, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.commissieeconomischemigratie.be - T +32 2 209 01 11 - E info@serv.be

Advies van de Commissie Diversiteit, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be/diversiteit - T +32 2 209 01 11 - E info@serv.be

Advies op eigen initiatief

Decretale opdracht SERV-decreet 7 mei 2004 art. 11 (overlegfunctie)

Goedkeuring 23 augustus 2024

Contactpersoon Liselotte Hedeboom Lhedeboom@serv.be

Mevrouw Zuhail DEMIR

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Koning Albert II-Laan 7

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Een efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen

Mevrouw de minister

Eén van de voornemens uit het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 gaat over de snelle en kwaliteitsvolle erkenning van buitenlandse diploma's. Concreet stelt het regeerakkoord:

- Op het vlak van economische migratie: *"Voor functies waarvoor een diploma-erkenning nodig is, gaan we na hoe de werking van NARIC nog beter kan worden ondersteund."*
- In het kader van Inburgering en Integratie: *"We zorgen ervoor dat buitenlandse diploma's sneller erkend worden, zonder in te boeten op de kwaliteit van de beoordeling of de lat te verlagen."*

De Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit bij de SERV staan achter dat voornemen. Een vlotte erkenning van buitenlandse studiebewijzen helpt om de arbeidsmarkt inclusiever te maken, om tekorten en mismatches aan te pakken en om duurzame loopbanen te bevorderen. Het is belangrijk dat werkgevers die een buitenlandse werknemer wensen aan te werven via economische migratie en de potentiële arbeidsmigrant zelf kunnen rekenen op een vlotte erkenning van buitenlandse studiebewijzen. Dat geldt ook voor nieuwkomers die hun buitenlandse kwalificaties willen benutten en op hun niveau willen werken in Vlaanderen. Overkwalificatie voor de job die mensen uitvoeren ligt dubbel zo hoog voor hooggeschoolde nieuwkomers met een buitenlands diploma (2/5) in vergelijking met hooggeschoolde nieuwkomers met een Vlaams diploma (1/5) (OESO, 2023). In het bijzonder voor gereguleerde beroepen, waar een specifieke erkenning van diploma's buiten de Europese Economische Ruimte vereist is, zijn efficiënte erkenningsprocedures onmisbaar.

Het realiseren van een meer efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen is een prioriteit voor de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit bij de SERV. Kortere afhandelingstermijnen zijn daarbij essentieel. Beide commissies slaan met dit gezamenlijk advies

op eigen initiatief de handen in elkaar en bezorgen u 10 maatregelen om dat de komende legislatuur te realiseren.

Het advies is een verdere uitwerking van de beleidsprioriteiten 2024-2029 van [de Adviescommissie Economische Migratie](#) en [de Commissie Diversiteit](#) op het vlak van de erkenning van buitenlandse studiebewijzen.

Wij staan altijd klaar om dit advies nader toe te lichten en hierover in gesprek te gaan.

Hoogachtend

Danny Van Assche

Joris Renard

voorzitter Commissie Diversiteit

voorzitter Adviescommissie
Economische Migratie

Kopie: Vlaams minister van Inburgering en Integratie

Inhoud

Krachtlijnen	6
Advies	8
1. Essentiële voorkennis	9
2. Aanpassingen sinds vorige advies	12
3. Blijvende problemen	13
4. Aanbevelingen: 10 maatregelen voor een efficiënte en toegankelijke erkenning	16

Krachtlijnen

Een efficiënte en toegankelijke erkenningsprocedure voor buitenlandse studiebewijzen is een prioriteit voor de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit. Een korte afhandelingstermijn is essentieel voor zowel aanvragers in het bezit van een buitenlands studiebewijs als werkgevers. Ook beperkte kosten en een flexibele bewijslast zijn belangrijk.

In afwachting van een hervorming en versterking van NARIC-Vlaanderen vragen de sociale partners en kansengroepen om voor specifieke erkenningen van buitenlandse studiebewijzen prioritair te focussen op beroepen waarvoor dat noodzakelijk is om toegang te krijgen tot het beroep.

Voor gereguleerde beroepen is die specifieke erkenning voor diploma's behaald buiten de EER verplicht. Voor heel wat andere beroepen is een niveau-gelijkwaardigheid voldoende. De optie om een specifieke erkenning van een buitenlands diploma aan te vragen moet echter altijd beschikbaar blijven en de behandeling van deze aanvraagdossiers verzekerd.

Volgende maatregelen zijn voor de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit noodzakelijk om een vlotte erkenningsprocedures te realiseren:

- **Ken aanvragers van een specifieke erkenning zo snel mogelijk al een niveaugelijkwaardigheid toe wanneer ze aan de voorwaarden daarvan voldoen en zonder de procedure te verlengen.** Voor Oekraïners werd dit al ingevoerd. De sociale partners en kansengroepen zijn bovendien voorstander van de aanpak van diplomawaardering zoals in Nederland met uitgebreide en toegankelijke informatie over de waardering van diverse buitenlandse diploma's.
- **Maak werk van een precedentendatabank, maak informatiefiches van verschillende landen over de onderwijsstructuur en het niveau van de diploma's beschikbaar en maak een authenticiteitserkenning mogelijk.** Via deze wegen kunnen werkgevers een snelle en geloofwaardige indicatie van de waarde van het buitenlandse studiebewijs krijgen.
- **Werk een voorwaardelijke erkenningsprocedure uit, bindend voor hogeronderwijsinstellingen.** In zo een procedure erkent NARIC-Vlaanderen een studiebewijs op voorwaarde dat nog een bepaald opleidingsdeel, masterproef, ... wordt behaald. Verwijs ook actief door naar de instantie waarbij de aanvrager terecht kan om aan de gestelde voorwaarde te voldoen.
- **Sluit een samenwerkingsakkoord gericht op een automatische erkenning tussen de gemeenschappen binnen België van elkaars erkenning**

van buitenlandse studiebewijzen. Vandaag impliceert een erkenning in de ene gemeenschap niet automatisch een erkenning in de andere gemeenschappen. Zet ook in op meer automatische wederzijdse erkenningen van de niveaugelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen behaald binnen de Europese Hoger Onderwijs Ruimte.

- **Zet verder in op een goed werkend EVC-beleid (Elders Verworven Competenties).** Realiseer daartoe meer EVC-trajecten en beroeps- en relevante deelcompetenties. Maak het instrument bekender bij werkgevers en werkzoekenden en zorg voor aangepaste trajecten (o.a. taal).

Advies

Het realiseren van een meer efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen is een prioriteit voor de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit. Kortere afhandelingstermijnen zijn daarbij essentieel. Het verbeteren van de werking van NARIC-Vlaanderen (National Academic Recognition Information Center) maakte deel uit van het Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering en de beleidsnota Onderwijs en Vorming 2019-2024 zodat nieuwkomers sneller op hun niveau inzetbaar zouden zijn op de Vlaamse arbeidsmarkt. De sociale partners en de kansengroepen stellen echter vast dat dit niet werd gerealiseerd en staan dan ook achter het voornemen in het nieuwe Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 om werk te maken van snelle en kwaliteitsvolle diploma-erkenningⁱ.

De erkenning van buitenlandse studiebewijzen is belangrijk voor:

- **Nieuwkomers die hun positie op de Vlaamse arbeidsmarkt willen versterken en op het niveau van hun buitenlandse kwalificatie aan de slag willen.** De etnische kloof inzake werkzaamheidsgraad is in Vlaanderen het grootst onder hooggeschoolden en hooggeschoolde nieuwkomers zijn vaker tewerkgesteld in jobs waarvoor ze overgekwalificeerd zijn.ⁱⁱ Overkwalificatie kan leiden tot lagere lonen, lagere jobtevredenheid en minder duurzame loopbanen. Dat is niet enkel problematisch voor de persoon zelf, maar ook voor ondernemingen en de hele samenleving die productiviteit en kennis mislopen. Overkwalificatie resulteert ook in een verdringingseffect ten aanzien van kort- en middengeschoolden. Het blijkt een hardnekkig gegeven waarbij het erg moeilijk is om de overstap te maken van een job waarvoor men overgekwalificeerd is naar een tewerkstelling op niveau.
- **Werkgevers die een buitenlandse werknemer via economische migratie willen aanwerven en de potentiële arbeidsmigrant zelf.** Werkgevers zijn doorgaans bereid zich te engageren voor tewerkstelling maar hebben daarbij wel nood aan enige zekerheid over de waarde van de buitenlandse kwalificatie. Tegelijkertijd heeft de potentiële arbeidsmigrant een concreet zicht op een arbeidscontract in België nodig om een erkenning van het buitenlands studiebewijs te kunnen aanvragen (zie onderdeel 3.3).

Zeker voor de tewerkstelling in gereguleerde beroepen zijn vlotte erkenningsprocedures voor buitenlandse studiebewijzen cruciaal. Een specifieke erkenning van het buitenlandse studiebewijs behaald buiten de EER^{iii,iv} is voor gereguleerde beroepen immers een absolute voorwaarde om het beroep in Vlaanderen te kunnen uitvoeren.

In dit advies stellen de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit 10 concrete maatregelen voor om een meer efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen te realiseren. Dit advies is daarmee een verdere uitwerking op het vlak van de erkenning van buitenlandse studiebewijzen van zowel het [advies Beleidsprioriteiten 2024-2029 van de Adviescommissie Economische Migratie](#) als het [advies Beleidsprioriteiten voor een duurzame inclusieve arbeidsmarkt van de Commissie Diversiteit](#) bij de SERV. Het advies gaat achtereenvolgens in op:

1. Essentiële voorkennis,
2. Aanpassingen sinds het vorige [advies van de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit uit 2020](#),
3. Blijvende problemen,
4. Aanbevelingen: 10 maatregelen voor een efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen.

1. Essentiële voorkennis

In dit onderdeel schetsen we enkele basisaspecten van de erkenning van buitenlandse studiebewijzen, zoals de soorten erkenningen, de procedures en het wettelijk kader. Het [advies van 2 maart 2020](#) bevat een meer volledige beschrijving van de procedure en het begrippenkader.

1.1 Doel van de academische erkenning: werken of studeren

1.1.1 Academische erkenning met het oog op werk

NARIC-Vlaanderen is verantwoordelijk voor de academische erkenning met het oog op werk. Daarbij kan een niveaugelijkwaardigheid of een specifieke erkenning worden aangevraagd.

- **Niveaugelijkwaardigheid:** een buitenlands studiebewijs wordt erkend als een bepaald niveau in Vlaanderen, maar niet als een specifieke Vlaams diploma. Voorbeelden hiervan zijn gelijkwaardigheden met het niveau van bachelor, master, diploma secundair onderwijs of gegradueerde. Zo zal een buitenlands studiebewijs van master management worden erkend als een diploma op masterniveau zonder dat het als gelijkwaardig wordt erkend aan het Vlaams diploma master management.
- **Specifieke erkenning:** een buitenlands studiebewijs wordt specifiek erkend op het niveau en het specifieke studiedomein. De master management uit bovenstaand voorbeeld wordt specifiek erkend als gelijkwaardig aan het Vlaams diploma master management.

Wie met een buitenlands studiebewijs behaald buiten de EER in een gereguleerd beroep aan de slag wil, heeft een specifieke erkenning door NARIC-Vlaanderen nodig. Om een gereguleerd beroep uit te oefenen is er naast deze academische erkenning van het buitenlandse studiebewijs behaald buiten de EER ook een professionele erkenning nodig. Daar zijn specifieke beroepserkenningsinstanties voor verantwoordelijk. Het gaat bijvoorbeeld over artsen, apothekers, verpleegkundigen, boekhouders, architecten,

Wie met een buitenlands studiebewijs bij de overheid aan de slag wil, heeft een niveaugelijkwaardigheid via NARIC-Vlaanderen nodig. Bij de Vlaamse overheid moet een kandidaat het diploma of studiegetuigschrift of een ervaringsbewijs of toegangsbewijs bezitten dat overeenstemt met het administratief niveau van de functie waarin wordt aangeworven^v, met uitzondering van knelpuntberoepen.^{vi}

Andere ondernemingen en organisaties vragen zelden een erkenning van een buitenlands studiebewijs maar hebben soms wel nood aan zekerheid over de authenticiteit en de waarde van het buitenlands studiebewijs. In dat geval is vandaag een niveaugelijkwaardigheid het meest relevant.

1.1.2 Academische erkenning met het oog op verder studeren

Wie op basis van een buitenlands studiebewijs wil verder studeren, wie een onvolledig buitenlands studietraject aflegde of voor wie het buitenlands studiebewijs door NARIC-Vlaanderen niet op het verhoopte niveau werd erkend, kan bij de hogeronderwijsinstellingen terecht. Elke hogeronderwijsinstelling kan een buitenlands studiebewijs in functie van de eigen opleidingen erkennen. De hogeronderwijsinstelling bepaalt autonoom welke opleidingsonderdelen nog moeten worden behaald om een bepaald studiebewijs aan de eigen hoger onderwijsinstelling te bekomen.

1.2 Procedure voor de academische erkenning bij NARIC-Vlaanderen

De procedure voor een academische erkenning van een buitenlands studiebewijs met het oog op werken verloopt via NARIC-Vlaanderen via volgende stappen^{vii}:

1.3 Academische erkenningen: enkele cijfers

Tabel 1: aantal aanvragen en beslissingen in 2022^{viii}

Aantal aanvragen	6.457
(14% van de aanvragers heeft het statuut van asielzoeker, erkend vluchteling, subsidiair of tijdelijk beschermd.)	
Aantal beslissingen	5.179
Positieve beslissing – specifieke gelijkwaardigheid	1.181
Positieve beslissing – niveaugelijkwaardigheid	3.180
Negatieve beslissing – geen enkele gelijkwaardigheid	64
Geen beslissing mogelijk ^{ix}	754

Tabel 2: Top drie studiegebieden hoger onderwijs, 2022^x

Geneeskunde	239
Handelswetenschappen en bedrijfskunde	109
Onderwijs	77

In 2023 steeg het aantal aanvragen tot 7.483.^{xi} Het jaarverslag 2023 met meer gedetailleerde informatie is op de moment van publicatie van dit advies nog niet beschikbaar.

1.4 Wettelijk kader

Het wettelijk kader voor de erkenning van studiebewijzen in Vlaanderen bestaat uit de **vertaling van de Lissabon Erkenningsconventie^{xii} in twee besluiten van de Vlaamse Regering:**

- *BVR 1: [Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de voorwaarden en de procedure tot de erkenning van buitenlandse studiebewijzen uitgereikt in het hoger onderwijs van 14 juni 2013](#);*
- *BVR 2: [Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de voorwaarden en procedure tot de erkenning van de gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen met Vlaamse studiebewijzen uitgereikt in het basisonderwijs en secundair onderwijs, en sommige Vlaamse studiebewijzen uitgereikt in het volwassenenonderwijs van 14 juni 2013](#).*

2. Aanpassingen sinds vorige advies

Op 2 maart 2020 formuleerden de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit [verschillende aanbevelingen](#) gericht op een meer efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen. Sindsdien zijn een aantal aanpassingen gebeurd.

2.1 Digitale aanvraagprocedure

De aanvraag tot erkenning van het buitenlands studiebewijs kan sinds februari 2023 digitaal en in het Engels worden ingediend. Een handig menu met vragen leidt tot een overzicht van de benodigde documenten en is ook beschikbaar in het Engels en het Frans. Aanvragers kunnen ook de status van hun aanvraag digitaal raadplegen. Dat is positief en in lijn met de vraag naar digitale procedure in het advies van 2 maart 2020.

Tegelijkertijd voldoet dit nog niet helemaal aan de vraag naar de digitale procedure in het advies van 2 maart 2020. Momenteel zit NARIC-Vlaanderen in een (meerjarig) verandertraject voor de toepassingen die de dossierbehandelingen ondersteunen. Hierdoor kunnen personen die hun aanvraag via het nieuwe systeem doen de status van hun aanvraag nog niet online raadplegen. Ook vroegen de sociale partners en kansengroepen dat begeleiders en individuele aanvragers, naast de status, ook de resultaten in hun elektronisch dossier zouden moeten kunnen consulteren. Daarnaast zou de digitale aanvraagmodule de gebruikers zonder begeleiding moeten aanmoedigen om zich bij de VDAB en de Agentschappen Inburgering en Integratie in te schrijven.

2.2 Oekraïne

Voor de Oekraïense vluchtelingen werden verschillende aanpassingen gedaan om de erkenning van hun Oekraïense diploma vlotter te laten verlopen:

- Aanvragers kregen in afwachting van een specifieke gelijkwaardigheid al een niveaugelijkwaardigheid toegekend.
- In samenwerking met AGODI werd een procedure uitgewerkt waarmee aanvragers die in het Vlaams onderwijs aan de slag willen al tijdelijk aangesteld kunnen worden in afwachting van de erkenning van de diplomagelijkwaardigheid door NARIC-Vlaanderen.
- NARIC publiceerde een informatiefiche over het Oekraïens onderwijssysteem op de website. Dit sluit aan bij de vraag van de sociale partners en kansengroepen naar een precedentendatabank (zie onderdeel 4.2).
- Na een eerdere versterking werd de dienst opnieuw met drie VTEs versterkt.

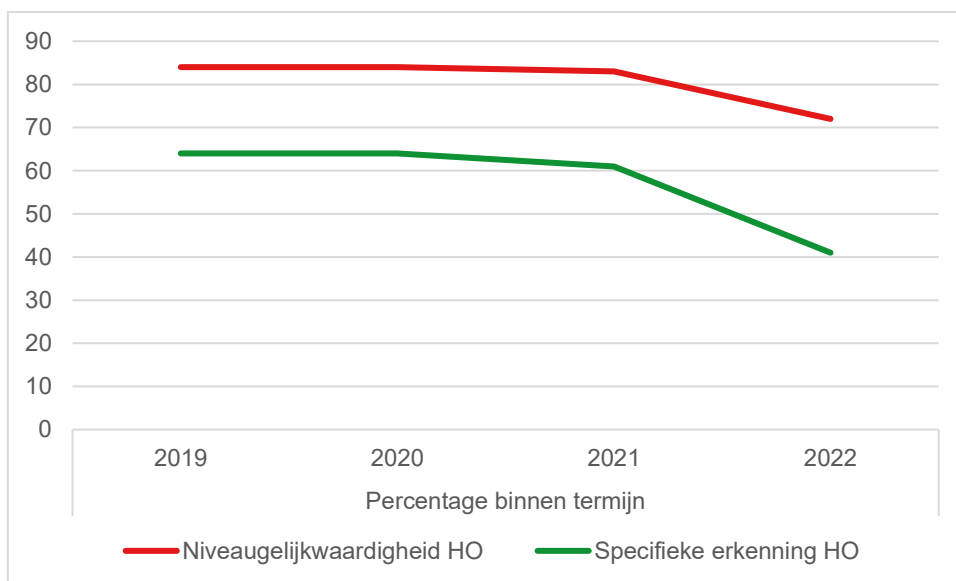
3. Blijvende problemen

3.1 Afhandelingstermijn regelmatig overschreden

NARIC-Vlaanderen overschrijdt regelmatig de decretaal vastgelegde afhandeltermijnen voor academische erkenningen. Art. 15 van BVR 1 (zie onderdeel 1.4) bepaalt dat, na het ontvangen van alle nodige informatie en documenten, de erkenningsbeslissing binnen volgende termijnen moet worden genomen:

- Niveaugelijkwaardigheid: twee maanden,
- Specifieke erkenning: vier maanden.

NARIC-Vlaanderen respecteert deze termijn slechts bij 78% van de aanvragen voor niveaugelijkwaardigheid en bij 41% van de aanvragen voor een specifieke erkenning. Voor hooggeschoolde nieuwkomers zet deze lange afhandelingstermijn beroepskeuzes en de zoektocht naar werk op niveau vaak on hold. Kortere procedures zijn nodig voor snelle en duidelijke loopbaankeuzes en een zicht op eventueel bijkomende opleidingen of cursussen voor een duurzame tewerkstelling. Bij economische migratie komt deze vertraging naast de vaak lange doorlooptijd voor een gecombineerde vergunning en het verkrijgen van het visum.

Het probleem van lange behandeltermijnen stelt zich al jaren en is tussen 2021 en 2022 nog vergroot. Het jaarverslag 2022 verwijst naar een toename in het aantal aanvragen tussen 2021 en 2022 met 734. In 2022 ging het om 6.457 aanvragen waarvan 445 aanvragen betrekking hadden op Oekraïense studiebewijzen. In het kader van de verhoogde instroom van Oekraïense vluchtelingen werd de dienst, na een eerdere versterking, opnieuw met drie VTE's uitgebreid. Ook in 2023 was er opnieuw een sterke stijging met een toename van 1000 aanvragen.^{xiii} De afhandeltermijnen lopen op tot gemiddeld 4 maanden voor een niveaugelijkwaardigheid en gemiddeld 9 maanden voor een specifieke erkenning.^{xiv}

Vandaag duurt het bovendien ongeveer twee maanden tussen de ontvangst van de aanvraag en de effectieve opstart van de behandeling van het dossier^{xv}. Deze wachttijd komt dus bovenop de wettelijke behandeltermijn.

3.2 De rol van en afstemming met hoger onderwijs

Hoger onderwijsinstellingen beslissen autonoom over de academische erkenning van buitenlandse studiebewijzen met het oog op het volgen van een opleiding aan de eigen instelling. De gehanteerde criteria zijn bij de verschillende hogeronderwijsinstellingen echter weinig transparant. Het AMIF-project Maxipac^{xvi} waaraan verschillende universiteiten en een hogeschool deelnamen, is kritisch over deze rol van de hogeronderwijsinstellingen. Zo hanteren ze verschillende toelatingsvoorwaarden op vlak van taal en verschillen in financiële bijdrage bij het indienen van een toelatingsdossier. Het rapport van Maxipac concludeert dat het feit dat elke instelling haar eigen procedures en regels hanteert arbitraire beoordelingen en indirecte discriminatie in de hand zou werken.

Soms vormt enkel het ontbreken van een opleidingsonderdeel, seminarie-opdracht, masterproef, stage, ... de aanleiding om een substantieel verschil met het Vlaamse diploma vast te stellen en een academische erkenning niet toe te kennen. Tegelijkertijd bestaat er in de praktijk niet altijd een mogelijkheid om dat substantieel verschil te remediëren. Een voorbeeld is het ontbreken van een thesis als enige motivering om een diploma niet specifiek en niet op hetzelfde niveau te erkennen, maar tegelijkertijd ontbreekt de mogelijkheid om alsnog een thesis uit te werken en de erkenning te behalen^{xvii}. De enige optie is dan om de studie opnieuw te volgen en het Vlaamse diploma te behalen.

Hogeronderwijsinstellingen beslissen bovendien autonoom over de erkenning van een buitenlands diploma in functie van het volgen van een opleiding aan de eigen instelling en hoeven de motivering van NARIC-Vlaanderen niet te volgen. Wanneer NARIC-Vlaanderen bijvoorbeeld aangeeft dat een buitenlands studiebewijs niet kan worden erkend door het ontbreken van bepaalde opleidingsonderdelen, hoeft een hogeronderwijsinstelling die motivering niet te volgen en kan bijkomende voorwaarden opleggen om het gelijkaardige Vlaamse diploma aan de eigen instelling te behalen.

3.3 Vicieuze cirkel voor arbeidsmigranten en hun potentiële werkgever

Werkgevers die een buitenlandse werknemer willen aanwerven via economische migratie komen op het vlak van de erkenning van het buitenlands studiebewijs vaak in een vicieuze cirkel terecht. Enerzijds hebben werkgevers bij aanwerving via economische migratie nood aan enige zekerheid over de kwaliteit van het genoten onderwijs in het land van herkomst en dus een erkenning van het buitenlands studiebewijs. Anderzijds heeft de arbeidsmigrant een bewijs van (concreet zicht op) tewerkstelling in Vlaanderen nodig om een erkenningsaanvraag in te dienen bij NARIC-Vlaanderen.

3.4 Belemmeringen voor interregionale mobiliteit

De erkenning van buitenlandse studiebewijzen is gemeenschapsmaterie en er is geen automatische erkenning tussen de gemeenschappen binnen België. Zo impliceert de erkenning van een buitenlands studiebewijs in Vlaanderen niet automatisch een erkenning bij de andere gemeenschappen in België en vice versa. Dat is verwarrend, geeft rechtsonzekerheid voor de aanvrager en het hindert ook de interregionale mobiliteit. Zeker wanneer het gaat om gereglementeerde beroepen waarvoor een specifieke erkenning vereist is.

3.5 Administratieve lasten en bijhorende kosten

Bij het indienen van een erkenningsaanvraag van een buitenlands studiebewijs moeten heel wat documenten, soms inclusief beëdigde vertalingen, worden ingediend. Het is belangrijk de noodzaak van deze documenten en beëdigde vertalingen kritisch te bekijken gezien dat niet alleen veel tijd in beslag kan nemen maar ook de kostprijs doet oplopen. Zo kan het opvragen van het studieprogramma bij de buitenlandse onderwijsinstelling in de praktijk voor de aanvrager zeer tijdrovend en soms zelfs onmogelijk zijn. Ook kan de noodzaak voor een beëdigde vertaling van bepaalde documenten de kostprijs van de aanvraag verhogen.^{xviii}

4. Aanbevelingen: 10 maatregelen voor een efficiënte en toegankelijke erkenning

Voor de Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit is het essentieel dat de vooropgestelde termijn voor de erkenning van buitenlandse studiebewijzen, zoals vastgelegd in artikel 15 van het BVR 1 (zie onderdeel 1.4), wordt nageleefd en verder wordt ingekort. Een goedwerkende overheid leeft haar eigen termijnen na en een performante overheid weet die in te korten. In Nederland bedraagt de behandeltermijn voor een diploma-waardering bijvoorbeeld zes werkweken^{xix}.

Dit advies bevat 10 maatregelen om een meer efficiënte en toegankelijke erkenning van buitenlandse studiebewijzen te realiseren. Snellere procedures zijn daarbij essentieel (zie onderdeel 3.1).

In afwachting van een hervorming en versterking van NARIC-Vlaanderen vragen de sociale partners en kansengroepen om voor specifieke erkenningen van buitenlandse studiebewijzen prioritair te focussen op beroepen waarvoor dat noodzakelijk is om toegang te krijgen tot het beroep. Voor gereguleerde beroepen is die specifieke erkenning voor diploma's behaald buiten de EER verplicht. Voor heel wat andere beroepen is een niveaugelijkwaardigheid voldoende. De optie om een specifieke erkenning van een buitenlands diploma aan te vragen moet echter altijd beschikbaar blijven en de behandeling van deze aanvraagdossiers verzekerd.

4.1 Ken in afwachting van een specifieke erkenning al een niveaugelijkwaardigheid toe

Ken aanvragers van een specifieke erkenning zo snel mogelijk al een niveaugelijkwaardigheid toe wanneer ze aan de voorwaarden daarvan voldoen. En dit in afwachting van de eventuele specifieke erkenning. Gelet op de voortdurende overschrijding van de afhandelingstermijn is het belangrijk dat aanvragers van een specifieke erkenning al sneller op zijn minst een erkenning van niveaugelijkwaardigheid ontvangen. Voor Oekraïners werd dit al ingevoerd (zie onderdeel 2.2). Een belangrijke voorwaarde hierbij is dat niet tot langere procedures mag leiden.

De sociale partners en kansengroepen zijn voorstander van de aanpak van diplomawaardering zoals in Nederland met uitgebreide en toegankelijke informatie over de waardering van diverse buitenlandse diploma's. NARIC-Vlaanderen investeert vandaag veel tijd in de erkenning van elk diploma op individuele basis. In het Nederlandse systeem krijgen alle personen met een specifiek diploma behaald aan eenzelfde buitenlandse instelling eenzelfde waardering van dat diploma. Deze personen hebben immers eenzelfde curriculum doorlopen. Dit systeem gaat in Nederland gepaard met een uitgebreide website^{xx} waar gemakkelijk kan worden opgezocht op welk niveau een bepaalde opleiding uit een bepaald land in Nederland wordt gewaardeerd. Wanneer een opleiding niet in deze database is terug te vinden of een werkgever toch een officieel document van het individuele diploma wil, kan dus nog steeds een afzonderlijke

waardering van het diploma worden aangevraagd. De behandeltijd bedraagt daartoe in Nederland 6 werkwerken.^{xxi} **Ook de directe doorverwijzing bij diploma's van beschermde beroepen naar het BIG-register in Nederland verdient nader onderzoek voor mogelijke toepassing in Vlaanderen.**

4.2 Maak landenfiches en een precedentendatabank beschikbaar

Uit onderzoek blijkt dat HR-professionals soms enkel zekerheid nodig hebben over het niveau van een buitenlands studiebewijs.^{xxii} In lijn met de aanbevelingen uit de European Area of Recognition Manual (EARM) zijn er verschillende mogelijkheden om daar aan tegemoet te komen^{xxiii} zonder dat de houder van een buitenlands studiebewijs de maandenlange erkenningsprocedure moet doorlopen. De Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit verwijzen hier opnieuw naar de aanpak in Nederland (zie onderdeel 4.1).

Maak een precedentendatabank online beschikbaar. Dat is een databank met eerdere uitkomsten van erkenningsaanvragen. Dat kan een geloofwaardige indicatie geven aan aanvragers, begeleiders^{xxiv} en werkgevers over de waarde van een buitenlands studiebewijs zonder dat er een procedure aan te pas moet komen. NARIC-Vlaanderen staat daarbij ook niet garant voor de effectieve gelijkwaardigheid van het specifieke studiebewijs of de authenticiteit er van. Dit is ook belangrijk om een correcte inschatting en informatie te geven aan potentiële arbeidsmigranten en de mogelijkheden op vlak van werk in Vlaanderen. Wanneer een diploma verpleegkundige uit een bepaald land, bijvoorbeeld, systematisch op een lager niveau wordt erkend in Vlaanderen en enkel een tewerkstelling als zorgkundige tot de realistische mogelijkheden behoort, is het belangrijk om deze mensen daarover te informeren.

Maak de informatiefiches van verschillende landen met informatie over de onderwijsstructuur en het niveau van de diploma's van een land publiek beschikbaar en breid deze uit. Naar aanleiding van de verhoogde instroom van vluchtelingen uit Oekraïne publiceerde NARIC-Vlaanderen een informatiefiche over het onderwijssysteem in Oekraïne. NARIC-Vlaanderen werkt momenteel aan een aantal informatiefiches van verschillende landen, o.a. Marokko en Turkije. Effectieve publicatie zou in de loop van de zomer 2024 gebeuren.

4.3 Vergroot de efficiëntie via interne expertise

4.3.1 Bouw interne inhoudelijke expertise op

Bouw interne expertise op over de meest aangevraagde studiegebieden om meer efficiënte procedures te realiseren. De grote meerderheid van de toegekende gelijkwaardigheden betreft slechts twee studiegebieden: geneeskunde en handelswetenschappen (zie Tabel 2, onderdeel 1.3). Deze verhouding blijft over de jaren vrij constant. Interne expertise over deze studiegebieden zal bijdragen aan meer efficiënte procedures en de kosten verlagen^{xxv}. NARIC-Vlaanderen deed in 40% van de beoordeelde dossiers beroep op externe adviesverleners die de

gelijkwaardigheidsaanvragen inhoudelijk beoordelen. Voor geneeskunde, tandheelkunde en gezondheidszorg (HBO5) doet NARIC-Vlaanderen een beroep op een commissie van experts. Door de drukbezette agenda's van al deze experts lopen de gelijkwaardigheidsaanvragen belangrijke vertragingen op.

4.3.2 Laat NARIC-Vlaanderen studieprogramma's zelf opvragen

Vraag vanuit NARIC-Vlaanderen de studieprogramma's bij de buitenlandse hogeropvoeringsinstellingen op. De noodzaak om studieprogramma's voor te leggen is één van de redenen waarom de procedure tot specifieke erkenning van een diploma hoger onderwijs grote vertraging kan oplopen. In de praktijk is het voor de aanvrager zeer tijdrovend en soms zelfs onmogelijk om dit te bekomen (zie onderdeel 3.5). NARIC-Vlaanderen kan hierin expertise en ervaring opbouwen die het verloop efficiënter maken.

4.4 Voorzie één loket voor de erkenningen van studiebewijzen, kwalificaties en competenties

Bundel alle informatie rond diplomagelijkschakeling, professionele erkenning, eerder verworven competenties en eerder verworven kwalificaties op één centraal punt. Ondernemingen, aanvragers en begeleiders moeten bij een website met een digitaal loket terecht kunnen die voortdurend wordt geüpdatet. Dit loket hoeft niet te worden bemand met werknemers van NARIC-Vlaanderen, maar moet wel digitaal en telefonisch in het Nederlands, Frans en Engels bereikbaar zijn. Zorg ook voor een duidelijke link met het uniek loket voor aanvragen inzake economische migratie.

4.5 Bied meer flexibiliteit in de studiebewijslast

4.5.1 Noodzakelijke documenten en formaliteiten

Ga kritisch na welke documenten en administratieve formaliteiten echt noodzakelijk zijn en vraag enkel deze op. Wat is bijvoorbeeld de noodzaak om alle stageplaatsen en -periodes te inventariseren wanneer er een attest kan worden voorgelegd dat de student het nodige aantal stage-uren succesvol heeft doorlopen.

Zorg voor transparantie en helderheid over mogelijk compenserende elementen bij een substantieel verschil. Zo kan NARIC-Vlaanderen bij de vaststelling van een substantieel verschil tussen de buitenlandse en Vlaamse opleiding relevante beroepservaring en andere relevante onderwijservaring van de houder van het buitenlandse studiebewijs als compensatiemaatregel aanvaarden. Het is belangrijk om bij een substantieel verschil ook te duiden welke elementen dat mogelijk kunnen compenseren.

4.5.2 Gebruik verkennende gesprekken

Maak gebruik van een verkennend gesprek, analoog aan de procedure voor vluchtelingen.

Aangezien het soms weken of maanden duurt voor een aanvrager bepaalde documenten zoals een studieprogramma van de buitenlandse onderwijsinstelling kan bekomen en er in 2022 in 15% van de aanvragen geen beslissing werd genomen onder meer door het ontbreken van documenten, vragen de sociale partners en kansengroepen om gebruik te maken van een verkennend gesprek zoals voorzien in artikel 11, §2 van het BVR 1 (zie onderdeel 1.4). Het is belangrijk dat in deze procedure een beroep kan worden gedaan op tolken (sociaal of beëdigd) om te vermijden dat door communicatieproblemen er een verkeerde inschatting gebeurt van het niveau en de competenties.

4.5.3 Gebruik het bekwaamheidsonderzoek

Maak gebruik van de mogelijkheid om een bekwaamheidsonderzoek uit te voeren. Artikel 14, § 3 van het BVR 1 voorziet die mogelijkheid, maar daar wordt geen gebruik van gemaakt. Nochtans zou dit in vele gevallen sneller én grondiger kunnen zijn dan een vergelijking op papier tussen studieprogramma's. De commissies van de erkende beroepen maken hier wel gebruik van

4.5.4 Houd meer rekening met werkervaring

Leg in het BVR 1^{xxvi} vast dat een bewijs van drie jaar werkervaring in het desbetreffende beroep kan compenseren voor het ontbreken van een thesis of stage als substantieel verschil. Uiteraard kan er geen rekening gehouden worden met werkervaring die in België werd opgedaan in een gereguleerd beroep terwijl men voor dit beroep in België nog geen erkenning had.

4.5.5 Vluchtelingen

Maak het voor vluchtelingen mogelijk om de gelijkwaardigheid te beoordelen op basis van de vluchtelingenfiche en een gesprek met een expert. Snel werk vinden en al in een vroeg stadium op de arbeidsmarkt aanwezig zijn heeft een positieve impact op de verdere arbeidsmarktparticipatie van vluchtelingen^{xxvii}. Dit moet gebeuren met optimale benutting van de talenten en competenties van de vluchtelingen. Voor vluchtelingen bestaat er al een specifieke procedure waarin zij slechts één document moeten kunnen voorleggen dat hun aanvraag tot erkenning van een buitenlands studiebewijs staft. De Lissabon Erkenningsconventie stelt echter dat een erkenning van een buitenlands studiebewijs voor vluchtelingen mogelijk moet zijn zelfs wanneer er geen documenten zijn die bewijzen dat de aanvrager het diploma heeft behaald.

Verken daarbij ook het gebruik van het Europees Kwalificatiepaspoort voor vluchtelingen door NARIC-Vlaanderen. In het Europees Kwalificatiepaspoort voor vluchtelingen worden de kwalificaties, werkervaring en talenkennis van vluchtelingen opgelijst en na een evaluatie onder andere op basis van een interview ook erkend. Het concept werd ook door de VLIR^{xxviii} naar voor geschoven en al succesvol toegepast in een aantal landen, waaronder Noorwegen^{xxix} en Griekenland. Vlaanderen financiert dit initiatief van de Raad van Europa mee, maar maakt er zelf nog

geen gebruik van. Ook de vorige minister van Onderwijs^{xxx} pleitte om de mogelijkheden van het Europees Kwalificatiepaspoort in het kader van de erkenning van diploma's te verkennen.

4.6 Erken de erkenning van andere gemeenschappen en landen

4.6.1 Automatische erkenning tussen de gemeenschappen binnen België

Sluit een samenwerkingsakkoord gericht op een automatische erkenning tussen de gemeenschappen binnen België van elkaars erkenning van studiebewijzen. De erkenning van buitenlandse diploma's is gemeenschapsmaterie. Dit heeft tot gevolg dat de erkenningsprocedure verschillend is in Vlaanderen, de Franse en de Duitstalige gemeenschap. De erkenning van een buitenlands studiebewijs bij de ene gemeenschap impliceert vandaag geenszins automatisch een erkenning bij de andere gemeenschap^{xxxi}. Dat is verwarrend, geeft rechtsonzekerheid voor de aanvrager en hindert de interregionale mobiliteit.

4.6.2 Automatische erkenning tussen landen

Voorzie naast de bestaande automatische niveaugelijkwaardigheid van Nederlandse studiebewijzen ook een automatische specifieke erkenning van Nederlandse studiebewijzen. Sinds 2015 is er al een overeenkomst met Nederland en Luxemburg van kracht waarbij de automatische niveaugelijkwaardigheid voor bachelors en masters is opgenomen. Sinds 25 januari 2018 werd dit uitgebreid naar graduaats- en doctoraatsdiploma's. Voor de specifieke erkenning van Nederlandse diploma's moet vandaag nog een aanvraag via NARIC-Vlaanderen gebeuren.

Zet in op een automatische wederzijdse erkenning van de niveaugelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen behaald binnen de Europese Hoger Onderwijs Ruimte. Op 1 mei 2024 trad het Verdrag over de automatische wederzijdse erkenning van hogeronderwijsdiploma's in werking. De Benelux-landen (België, Nederland en Luxemburg) en de Baltische staten (Estland, Letland en Litouwen) erkennen automatisch het niveau van elkaars diploma's. Dit kan worden uitgebreid naar studiebewijzen behaald binnen de Europese Hoger Onderwijs Ruimte. Hervat daartoe de onderhandelingen met de noordse landen, Frankrijk en Nordrhein-Westfalen om automatische erkenning van niveaugelijkwaardigheid te bekomen. Bekijk eenzelfde aanpak voor herkomstlanden buiten de EU van waaruit veel erkenningsaanvragen komen, zoals Marokko en Turkije.

Voorzie de mogelijkheid om een document te downloaden dat de automatische erkenning van een buitenlands diploma bevestigt. Momenteel ontvangt de aanvrager in geval van automatische erkenning geen bewijsdocument. Het gebrek hieraan is echter nefast in de contacten met werkgevers. De Noorse NARIC – NOKUT – voorziet bijvoorbeeld een document waarin wordt gesteld dat diploma's van Finland, IJsland, Denemarken, Litouwen, Polen en Zweden automatisch worden erkend.

4.7 Gebruik alternatieve erkenningsvormen

De Adviescommissie Economische Migratie en de Commissie Diversiteit zijn voorstander van de aanpak van diplomawaardering zoals in Nederland met uitgebreide en toegankelijke informatie over de waardering van diverse buitenlandse diploma's (zie onderdeel 4.1). Zolang NARIC-Vlaanderen vooral blijft inzetten op de erkenning van elk diploma op individuele basis, is het belangrijk om alternatieve erkenningsvormen aan te bieden.

Bied alternatieve erkenningsvormen aan om ervoor te zorgen dat elke betrokkene beroep kan doen op de meest relevante erkenning en tegelijkertijd snelste procedure. Afhankelijk van de specifieke situatie kunnen voor ondernemingen, organisaties, arbeidsmigranten en nieuwkomers andere vormen van erkenningen het meest relevant zijn.

4.7.1 Authenticiteitserkenning

Voorzie de mogelijkheid om enkel de authenticiteit van een buitenlands studiebewijs te erkennen. Uit een HIVA-onderzoek^{xxxii} blijkt dat HR professionals vragende partij zijn voor een procedure waarbij enkel wordt nagegaan of het studiebewijs authentiek is en behaald aan een erkende instelling. Vandaag is een authenticiteitserkenning al een stap in het erkenningsproces. Het voorstel is om een aanvraag mogelijk te maken waarbij de procedure daarna stopt. Om fraude te kunnen detecteren dient de authenticiteitscontrole grondig te gebeuren.

4.7.2 Focus op specifieke erkenningen voor diploma's gericht op de zorgsector

Wanneer een specifieke erkenning van het buitenlandse zorgdiploma op hetzelfde niveau als het Vlaamse diploma niet mogelijk is, is het belangrijk om na te gaan of een andere relevante specifieke erkenning kan worden toegekend. Personen met een buitenlandse studiebewijs die in de zorgsector willen werken, hebben vooral nood aan een specifieke erkenning. Een niveaugelijkwaardigheid heeft voor hen vaak weinig meerwaarde gezien ze daarmee het zorgberoep niet kunnen uitoefenen. Wanneer bijvoorbeeld een buitenlandse diploma verpleegkundige door NARIC-Vlaanderen niet erkend kan worden als gelijkwaardig aan het Vlaamse diploma van Verpleegkundige, is het belangrijk om naast een zo hoog mogelijke niveaugelijkwaardigheid vooral specifieke gelijkwaardigheden zoals voor zorgkundige toe te kennen.

4.7.3 Voorwaardelijke erkenning en een goede samenwerking met het hoger-onderwijs

Voer een voorwaardelijke erkenning in waarbij NARIC-Vlaanderen een buitenlands studiebewijs erkent op voorwaarde dat bepaalde doelstellingen nog worden bereikt. Het gaat dan over het behalen van nog een bepaald aantal credits, opleidingsonderdeel, seminarie-opdracht, masterproef, stage, onderwijs- of beroepskwalificatie. Dat is ook een aanbeveling in de European Area Recognition Manual.^{xxxiii} Het voorzien van een voorwaardelijke erkenning moet leiden tot meer specifieke erkenningen. Een erkenning van een buitenlands diploma gebeurt vaak niet op hetzelfde niveau als het buitenlandse diploma. Zo wordt een buitenlands masterdiploma bijvoorbeeld slechts erkend op bachelorniveau. Houders van een buitenlands diploma gaven in een

survey aan dat slechts 63,2% van de respondenten de erkenning verkrijgt die ze beoogden. 27,7% kreeg een alternatieve erkenning en 9,2% gaf aan dat het buitenlands diploma niet werd erkend.^{xxxiv}

NARIC-Vlaanderen dient bij dergelijke voorwaardelijke erkenning actief door te verwijzen naar de instantie waarbij de aanvrager terecht kan om aan de voorwaarde te voldoen. Deze voorwaardelijke erkenning moet ook bindend zijn voor de hogeronderwijsinstellingen. Dat moet ervoor zorgen dat de aanvrager niet opnieuw een procedure moet doorlopen die mogelijks zou kunnen beslissen dat de door NARIC-Vlaanderen erkende credits alsnog opnieuw moeten worden gevolgd.

Laat hogeronderwijsinstellingen aangepaste programma's uitwerken om vaak voorkomende ontbrekende leerinhouden zo kort en gericht mogelijk te verwerven. Zo is het al jaren een gekend probleem dat het ontbreken van het vak geriatrie de erkenning van een diploma van Verpleegkundige tegenhoudt. Breder ontbreekt bij buitenlandse studiebewijzen omtrent zorgberoepen kennis over de RIZIV-nomenclatuur en de organisatie en regelgeving van het zorgstelsel in Vlaanderen en België. Deze gekende en vaak voorkomende lacunes kunnen via een aangepast programma snel en gericht worden geremedieerd. In de praktijk zijn er al voorbeelden van dergelijke samenwerkingen maar dan tussen beroepsspecifieke erkenningscommissies en hogeronderwijsinstellingen. Zo werkt de psychologencommissie samen met hogeronderwijsinstellingen door stagecontracten aan te bieden voor personen met een buitenlands diploma die nog een stage moeten volgen om toegang tot het beroep te kunnen bekomen.

4.8 Stem beter af met erkenningsinstanties van gereguleerde beroepen

Wie op basis van een diploma van buiten de EER aan de slag wil in een gereguleerd beroep moet eerst bij NARIC-Vlaanderen een specifieke erkenning van het buitenlands diploma aanvragen en vervolgens bij de beroepsspecifieke erkenningsinstantie de toegang tot het beroep.

Realiseer tussen NARIC-Vlaanderen en de beroepsspecifieke erkenningsinstanties volledige wederzijdse transparantie over de gehanteerde criteria en procedures en stem deze op elkaar af. Dat moet dubbel werk vermijden en zorgen dat de criteria en procedures niet te sterk verschillen. Zo kunnen deze organisaties ook van elkaar leren. Vandaag zijn er onder meer verschillen in het al dan niet vragen van beëdigde vertalingen en het aanvaarden van documenten in het Frans, Engels of Duits (waarvoor dan geen vertaling meer moet voorzien worden).

Zorg dat bij een specifieke erkenning door NARIC-Vlaanderen het studiebewijs en de ingediende documenten automatisch aan de bevoegde beroepsspecifieke erkenningsinstantie worden bezorgd. Hogeronderwijsinstellingen doen dit al voor Vlaamse diploma's voor een aantal beroepen (bijv. artsen), maar niet voor alle gereguleerde beroepen (bijv. psychologen).

4.9 Erken meer Elders Verworven Competenties

Zet verder in op een goed werkend EVC-beleid (Elders Verworven Competenties). Sinds 2020 kunnen burgers via een EVC-traject een beroepskwalificatie verwerven. Hoewel er steeds meer trajecten en assessment centers zijn, blijft een verdere uitbouw dringend nodig om te vermijden dat competenties verloren gaan. De sociale partners en kansengroepen doen daartoe volgende aanbevelingen^{xxxv}:

- **Realiseer meer EVC-trajecten en beroeps- en relevante deelkwalificaties.** Maak het instrument daarom bekender bij werkzoekenden en werkgevers, breidt het aantal EVC-standaarden verder uit, laat meer organisaties zich als EVC-testcentrum erkennen en zorg voor laagdrempelige trajecten.
- **Benut het potentieel voor nieuwkomers sterker.** Zorg daartoe voor aangepaste trajecten (o.a. taal). Zet met de EVC-centra ook in op kennisdeling richting de Agentschappen Integratie en Inburgering.
- **Stap ook als Vlaamse overheid en lokale besturen af van het diplomagericht werven.** Bij aanwervingen kan dan enkel een diploma worden gevraagd mits motivatie op basis van vooraf bepaalde objectieve criteria, zoals bij beschermde beroepen. Als belangrijke werkgever in Vlaanderen hebben de Vlaamse overheid en de lokale besturen daarin een belangrijke voorbeeldrol.

Realiseer ook hier een systeem van voorwaardelijke erkenning om een beroepskwalificatie via een EVC-traject te behalen. Indien bijvoorbeeld van de 18 competenties er slechts 15 worden erkend, zou er een mogelijkheid moeten worden aangeboden om een verkort traject te volgen om deze drie competenties te verwerven en snel opnieuw een EVC-test te doen om de beroepskwalificatie alsnog te behalen.

4.10 Test het potentieel van een anticiperende erkenningsaanvraag

Test het potentieel van een anticiperende erkenningsaanvraag voor kandidaat arbeidsmigranten in een proefproject. Zo een anticiperende erkenningsaanvraag moet personen die overwegen om via economische migratie in Vlaanderen te komen werken, ook zonder concreet arbeidscontract, de mogelijkheid bieden om een erkenningsaanvraag van hun buitenlands studiebewijs bij NARIC-Vlaanderen in te dienen. Arbeidsmigranten en hun potentiële werkgevers komen op het vlak van de erkenning van het buitenlands studiebewijs immers vaak in een vicieuze cirkel terecht (zie onderdeel 3.3).

Het systeem van de *turbo evaluatie* van een buitenlandse kwalificatie voor aankomst in het land, zoals in Noorwegen toegepast, kan ook inspirerend werken. De *turbo evaluatie* in Noorwegen^{xxxvi} is een lichte procedure waarbij de werkgever online een aanvraag indient van de buitenlandse kwalificatie, samen met de CV en toestemming van de persoon. De procedure is gratis en resulteert binnen de 5 werkdagen in een verificatie of de opleiding in het desbetreffende land geaccrediteerd is en of de kwalificatie gelijk is aan het Noorse diploma. Het resultaat van de procedure is niet juridisch bindend en geldt enkel voor de specifieke functie.

ⁱ Het [Vlaams Regeerakkoord 2024-2029](#) om een snelle en kwaliteitsvolle erkenning van buitenlandse diploma's te realiseren. Concreet stelt het regeerakkoord op het vlak van economische migratie: "Voor functies waarvoor een diploma-erkenning nodig is, gaan we na hoe de werking van NARIC nog beter kan worden ondersteund." In het kader van Inburgering en Integratie stelt het regeerakkoord: "We zorgen ervoor dat buitenlandse diploma's sneller erkend worden, zonder in te boeten op de kwaliteit van de beoordeling of de lat te verlagen."

ⁱⁱ De etnische kloof inzake werkzaamheidsgraad lag in 2022 op 17,6ppt voor hogeschoolden, terwijl dat 11,0 ppt was voor middengeschoolden en 8,5 ppt voor kortgeschoolden. Cijfers afkomstig van Steunpunt Werk. Zie ook: OECD (2023), Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en>.

ⁱⁱⁱ EER staat voor Europese Economische Ruimte en bevat de 27 lidstaten van de Europese Unie (België, Bulgarije, Cyprus, Denemarken, Duitsland, Estland, Finland, Frankrijk (inclusief de Franse overzeese gebieden Guadeloupe, Frans-Guyana, Martinique, Mayotte en Réunion en de Franse overzeese gemeenschap Saint-Martin), Griekenland, Hongarije, Ierland, Italië, Kroatië, Letland, Litouwen, Luxemburg, Malta, Nederland, Oostenrijk, Polen, Portugal (inclusief Madeira en de Azoren), Roemenië, Slovenië, Slowakije, Spanje (inclusief de Canarische Eilanden), Tsjechië, Zweden) en 3 lidstaten van de Europese Vrijhandelsassociatie (EFTA) behalve Zwitserland: IJsland, Liechtenstein en Noorwegen.

^{iv} Derlanders van buiten de EEG dienen eerst een academische erkenning te bekomen voor zij een professionele erkenning kunnen verwerven. Wie een studiebewijs uit de EER heeft kan rechtstreeks een aanvraag voor professionele erkenning indienen bij de beroepsspecifieke ordes/instituten/erkenningcommissies.

^v Artikel 3.2 van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid van 13 januari 2006.

^{vi} Artikel 3.3 van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende vaststelling van de rechtspositie van het personeel van de diensten van de Vlaamse overheid van 13 januari 2006; Ministerieel Besluit van 15 juni 2009 houdende de vaststelling van knelpuntfuncties binnen de diensten van de Vlaamse overheid.

^{vii} AHOVOKS (2023). [Jaarverslag 2022](#).

^{viii} Ibid

^{ix} Redenen waarom er geen beslissing mogelijk was: de opleiding of onderwijsinstelling niet erkend is in het buitenland, er belangrijke documenten ontbraken in het dossier en de aanvrager deze niet meer bezorgde nadat we ze hadden opgevraagd of er fraude werd gepleegd met de documenten.

^x AHOVOKS (2023). [Jaarverslag 2022](#).

^{xi} [AHOVOKS in cijfers | Vlaanderen.be](#)

^{xii} Verdrag van de Raad van Europa en de UNESCO betreffende de erkenning van diploma's hoger onderwijs in de Europese Regio van 11 april 1997, goedgekeurd bij decreet van 15 december 2006 en geratificeerd op 22 juli 2009.

^{xiii} Schriftelijke communicatie per e-mail NARIC-Vlaanderen.

^{xiv} <https://www.vlaanderen.be/met-een-buitenlands-diploma-werken-in-vlaanderen/gelijkwaardigheidserkenning-van-diploma-aanvragen-bij-naric-vlaanderen/afhandeltermijn-en-dossierstatus-van-een-erkenningaanvraag-bij-naric-vlaanderen> (website bezocht op 12 september 2024)

^{xv} De website van NARIC-Vlaanderen vermeldt het volgende: *Door het hoge aantal aanvragen en een beperkte capaciteit is het momenteel niet mogelijk om alle erkenningsaanvragen tijdig te verwerken. De wachttijd tussen de ontvangst van uw aanvraag en de effectieve opstart van de behandeling ervan is momenteel ongeveer twee maanden.* (website bezocht op 3 juni 2024 - https://app.akov.be/pls/pakov/f?p=250%3ALOGIN_DESKTOP%3A%3A%3A%3A%3A)

^{xvi} <https://www.maxipac.be/project.html>

^{xvii} Zie bijvoorbeeld volgende getuigenis: <https://www.serv.be/diversiteit/20-jaar/stroeve-diploma-erkenning-zorgt-hobbelijke-lange-weg-werk>

-
- xviii Personen die een gelijkwaardigheidsaanvraag bij NARIC-Vlaanderen indienen en diploma's bezitten die niet in het Nederlands, Frans, Duits, Engels of Afrikaans zijn opgesteld, moeten hiervan een vertaling toevoegen in het Nederlands, Frans, Engels of Duits. Deze vertaling moet gemaakt zijn door een vertaler die beëdigd is bij een Belgische rechtbank. (bron: https://narcivlaanderen.be/sites/default/files/2022-06/Richtlijnen%20voor%20de%20vertaling%20van%20het%20diploma%20NL_0.pdf). In het [advies van 2020](#) deden de sociale partners en LEVL een aantal concrete voorstellen om de vertalingkosten te beperken.
- xix <https://www.idw.nl/werken/#block-8495ccef-ea2f-4ab0-85e8-270fcde4cb18>
- xx <https://www.nuffic.nl/onderwerpen/diploma/onderwijssystemen>
- xxi <https://www.nuffic.nl/onderwerpen/beroepserkenning/werken-in-nederland-met-een-buitenlands-diploma>, <https://www.idw.nl/werken/>
- xxii Chakkar, S. & De Cuyper P. (2019). De gepercipieerde waarde van diploma-erkenning op de arbeidsmarkt: een analyse vanuit werkgevers en aanvragersperspectief. Onderzoek in opdracht van NARIC-Vlaanderen. HIVA – Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving.
- xxiii Zie: <http://ear.enic-naric.net/emanual/Chapter2/Recommendation.aspx>
- xxiv 55% van de aanvragen verloopt via een begeleider. Dit zijn medewerkers van het Agentschap Integratie en Inburgering, VDAB, OCMW 's, werkwinkels, ... (NARIC-Vlaanderen, 2022)
- xxv De externe dienstverleners ontvangen een vergoeding.
- xxvi Zie onderdeel 1.4
- xxvii Commissie Diversiteit (25 mei 2016). [Advies vluchtelingen](#).
- xxviii Vlaamse Interuniversitaire Raad (24 april 2019). [Vluchtelingen aan de Vlaamse universiteiten: aanbevelingen, conclusies uit het vluchtelingenproject van de VLIR-werkgroep Gelijke Kansen](#).
- xxix Na een positieve evaluatie is het Europees Kwalificatiepaspoort in Noorwegen structureel geïntegreerd in de erkenningsprocedures van buitenlandse diploma's bij NOKUT. De kost van het Europees Kwalificatiepaspoort bleek 90% lager te liggen dan de reguliere erkenningsprocedures. Bron: OECD (2023), Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en>.
- xxx Antwoord op 14 maart 2019 van minister Crevits op de vraag om uitleg over de in- en doorstroom van vluchtelingen in het hoger onderwijs van Elisabeth Meuleman, <https://www.vlaamsparlement.be/commissies/commissievergaderingen/1307853/verslag/1310101>
- xxxi Voor een aantal gereguleerde beroepen (verpleegkundige, arts, ...) wordt de toegang tot het beroep verleend voor het volledige Belgische grondgebied. Dit betekent dat iemand die in Vlaanderen een academische erkenning krijgt van het Vlaamse diploma Bachelor in de Verpleegkunde en nadien op basis hiervan het visum krijgt voor de beroepsuitoefening als verpleegkundige dit beroep op het volledige Belgische grondgebied mag uitoefenen.
- xxxii Chakkar, S. & De Cuyper P. (2019). [De gepercipieerde waarde van diploma-erkenning op de arbeidsmarkt: een analyse vanuit werkgevers en aanvragersperspectief](#). Onderzoek in opdracht van NARIC-Vlaanderen. HIVA – Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving.
- xxxiii European Area of Recognition Manual: practical guidelines for fair recognition of qualifications. <http://ear.enic-naric.net/emanual/Chapter11/Recommendation.aspx>
- xxxiv Chakkar, S. & De Cuyper P. (2019). [De gepercipieerde waarde van diploma-erkenning op de arbeidsmarkt: een analyse vanuit werkgevers en aanvragersperspectief](#). Onderzoek in opdracht van NARIC-Vlaanderen. HIVA – Onderzoekinstituut voor Arbeid en Samenleving.
- xxxv Zie Commissie Diversiteit (27 november 2023). [Advies conceptnota turboplan inburgeren](#).
- xxxvi OECD (2023), Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Flanders, Working Together for Integration, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/4ea309cb-en>.